У пошані до піонерів — лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVIII. Ч. 21. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 2-го ЛЮТОГО 7971 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, FEBRUARY 2, 1971 No. 21. VOL. LXXVIII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Понеділок, 1. лютого 1971 р.

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ РИЧАРД М. НІКОН ВІДПОЧИВАЄ на одному з Вірджінських островів, де тепер температура сягає 85 ступнів. Президент має полагодити кілька офіційних справ та надіється прочитати там три книжки, які захопив з собою з Білого Дому.

СІЛЬСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ у Ню Гейвені, Конн., схиляється до рішення надати своїм студентам право оплачувати студії протягом 45 років. Такі студенти, закінчивши університет, мали б потім платити 0.4 відсотка від кожної заробленої однієї тисячі. Покищо жадний інший університет в ЗСА не розглядав і не приймав такого оригінального пляну розв'язки проблеми оплати навчання.

ПОСАДНИК НЮ ЙОРКУ ДЖАН ЛІНДЗІ ЗАПРОПОНУВАВ бюджетний плян на 1971-1972 фінансовий рік: 1.55 більйона долярів. Хоча це майже астрономічна сума, все таки Ліндзі попередив, що він не включив багатьох нових проєктів і що деякі попередні доведеться скоротити, щоб тих фондів вистачило на все необхідне. Запропонований бюджет вищий від цьогорічного на 155 мільйонів долярів. Найбільші видатки пляновані на розбудову шкільництва, житлових домів, міського транспорту і на боротьбу проти занечищення повітря й води.

ЧІЛІЙСЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ-МАРКСИСТ Д-Р АЛЛЕНДЕ заперечив вістки про те, що за його режиму преса в Чіле зазнає утисків. Таке обвинувачення висунув керівник Міжамериканської Пресової Асоціяції Маноель до Н. Бріто, видавець відомого щоденника в Ріо де Жанейро „Жорналь до Бразіль". Д-р Алленде сказав, що таке обвинувачення не має ґрунту і є частиною посиленої кампанії проти його лівого уряду.

ДЕПАРТАМЕНТ ПРАЦІ ПЛЯНУЄ ЗМІНИ в законі про прийняття до ЗСА на життя і працю кваліфікованих людей різних професій з-за кордону. Можлива зміна в такому законодавстві викликана тим, що в самих ЗСА дедалі, то більше зростає безробіття. Якщо нове законодавство буде зреалізоване, то до ЗСА будуть приймати з-за кордону на підставі фаху й видавати на тій базі в'їздні візи лише працівникам з ділянки медицини та релігійним діячам. За теперішньої економічної ситуації в ЗСА ще немає потреби застосовувати таких драстичних заходів.

СЕНАТОР-ДЕМОКРАТ ЕДВАРД КЕННЕДІ не бажає кандидувати на президента ЗСА у виборах в 1972 році. Він рахується з можливістю, що на такого кандидата від Демократичної партії висунуть сенатора з Мейну Едмунда Москі, але Кеннеді не буде підтримувати його кандидатури.

В КОЛЕДЖІ, У БЕАТРІС, МАЛІЙ МІСЦЕВОСТІ НА АЛЯСЦІ, 15 дітей-ескімосів розпочали вивчати, крім англійської, свою рідну азбуку й мову, яка зветься „юк" чи „йоук". Рідною мовою тих дітей є ескімоська мова, а англійська — другою мовою. Стейтове Бюро Індіянських Справ задумує розбудовувати на Алясці двомовне шкільництво.

„ФУНДАЦІЯ ДЛЯ ПОТРЕБУЮЧИХ", яка діє з ініціятиви щоденника „Ню Йорк Таймс", зібрала дотепер для допомоги убогим 925 тисяч долярів, на 1 000 долярів більше, ніж у цей час минулого року.

У СВІТІ

СХІДНЯ НІМЕЧЧИНА ВІДКИНУЛА становище західньо-німецького уряду канцлера Віллі Брандта, щоб обидві частини поділеної Німеччини „співіснували" на базі одної нації з двома різними соціяльно-політичними системами. Східньо-німецький комуністичний диктатор Вальтер Ульбріхт заявив, що одинока поправа взаємин між Західньою і Східньою Німеччиною може бути на базі визнання Східньої Німеччини, як суверенної держави, та встановлення дипломатичних взаємин. Внаслідку комуністичних шикан наземна комунікація між Західньою Німеччиною і західнім Берліном майже цілком припинилася.

ЗАХІДНЬО-НІМЕЦЬКИЙ КАНЦЛЕР ВІЛЛІ БРАНДТ заявив, що головною ціллю його заходів, щоб дійти до злагоди з Совєтським Союзом і тому й підписання ним пакту неаґресії з СССР є поменшення змасованих в Середній Европі збройних сил. Те зосередження військ в центрі Европи є найбільшою загрозою для миру. Але Брандт признає, що без доказів доброї волі збоку Східньої Німеччини не можна буде осягнути ту ціль.

КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА НАРАХОВУЄ тепер у 21-ій різній країні світу 526.600.000 вірних, на 11 мільйонів більше, як у попередньому році. Зате число духовників зменшилось у порівнянні з 1968 роком на 1.467 осіб і нараховує тепер 351.709 осіб. У 1968 р. один священик припадав на 2.078 вірних, тепер — на 2.229. Ватикан проголосив книгу п. н. „Діяльність Апостольської Столиці в 1970 році", величиною 1.208 стор.

У ВАРШАВІ ВІДБУВСЯ СИНОД польських католицьких єпископів. Уповноважено єпископа Броніслава Доміровського переговорювати з урядом про нормалізацію відносин між Церквою та режимом, прийнявши до відома заяву нового прем'єра Пйотра Ярошевіча, що уряд бажає собі покращання взаємин.

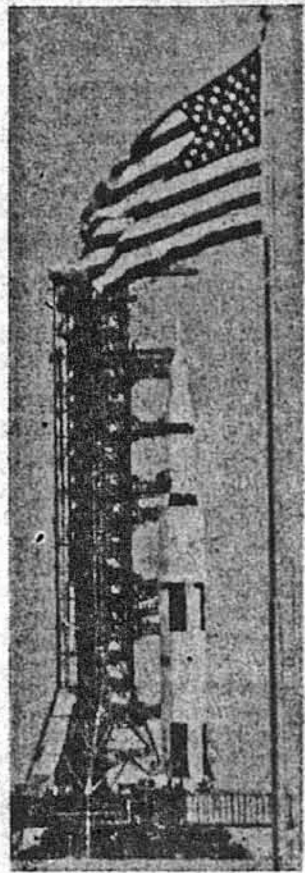
У ТЕГЕРАНІ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ переговори між 21 міжнародною компанією та 5-ма країнами, продукуючими нафту. Головою спільної делеґації всіх компаній, що мають концесії у країнах з нафтовими джерелами, є англієць лорд Стрателмонд. Від продуцентів нафти заступлені на тій конференції Іран, Ірак, Савді Арабія і два емірати над Перською затокою. Альжир, Лібія і Венесуеля узалежнюють своє становище від висліду тієї конференції, яка має шанси успіху, хоч покищо ще не дійшло до згоди.

НОВИЙ ВОЛОДАР УҐАНДИ СКЛИКАВ на конференцію всіх голів понад 20-ох дипломатичних представництв у тій африканській державі та заявив їм, що він хоче добрих взаємин з усіма ними. Генерал Іді Амін, який відсунув недавно від влади диктаторського президента Мілтона Оботе, заповів, що він розпише вільні і справедливі вибори нового президента, якому він, як військовик, підпорядкує себе. Ген. Амін формує тепер новий уряд, членами якого будуть також деякі колишні міністри Оботе.

СОВЄТИ ПРОМОВЧАЛИ у новому виданні Великої Совєтської Енциклопедії існування Лаврентія Берії, що його в першому її виданні названо „вірним послідовником і дуже близьким товаришем зброї Й. В. Сталіна". Перший том третього видання 51-томової Енциклопедії появився в березні мин. року, а третій том вийшов в цьому місяці. Колишнього шефа НКВД Лаврентія Берію Хрущов розстріляв в 1953 р., як „зрадника".

ВИПУЩЕНИЙ УСПІШНО „АПОЛЛО-14" ЛЕТИТЬ ДО МІСЯЦЯ. ТРУДНОЩІ З ДОКУВАННЯМ МІСЯЧНОЇ МОДУЛІ З КОМАНДНИМ КОРАБЛЕМ ВИПРАВЛЕНО ПІД ЧАС ЛЕТУ

Кейп Кеннеді, Флорида.— Випущення космічного корабля „Аполло-14" відбулося згідно з пляном у неділю 31 січня ц. р. із запізненням тільки — з огляду на несприятливу погоду — на 40 хвилин, о год. 4.05 по полудні. Усі члени залоги цієї чергової історичної експедиції ЗСА на Місяць почали свою подорож в доброму фізичному стані і психічному настрої. Становлять цим разом залогу: капітан Ален Б. Шепард мол., комодор фльоти Едґар Д. Міччел і майор летунства Стюарт А. Руза Випущення цього нового космічного корабля видатно удосконаленого в порівнянні до попередніх космічних кораблів, включно із „Аполло-13" здійснено з допомогою могутньої ракети Сатурн У. Названа ракета довга на 364 стіп, важила разом із заінстальованим на ній космічним кораблем 4 949-100 фунтів і викидна її сила виносила 7 591 215 фунтів. В порівнянні до неї перша американська ракета Меркуі-Редстон, з допомогою якої була випущена в травні 1961 року кабіна „Фрідом-7" мала 94 стіп довжини, важила 66 000 фунтів і мала викидну силу 78 000 фунтів. Вже в перших годинах лету „Аполло-14" о год. 7.15 вечора виникли перші труднощі під час спроб із докуванням космічної командної модулі із місячним веґікулом, з допомогою якого мав би відбутися десант астронавтів на Місяці. Тільки по шести спробах повелося виправити дефект у функціонуванні защіпок чи засувів, які вможливлюють докування, причіплюючи чи випускаючи згадану модулю від веґікула. Якщоб під час наступних спроб й далі були труднощі з докуванням, го керівництво цілого проєкту вирішить, мабуть, відкликати осаджування двох членів залоги на Місяць й обмежить цілу місію тільки до лету довкола Місяця й повернення корабля на Землю. В понеділок і вівторок, 1 і 2 лютого астронавти продовжували свій лет д Місяця, використовуючи час на виправлення курсу „Аполло-14" або на спання чи відпочинок. Десант астронавтів Шепарда і Мічелла визначений на п'ятницю 5 лютого,

Ракета Сатурн-V (з правого боку), з допомогою якої був випущений в подорож до Місяця космічний корабель „Аполло-14". Зліва: вежа для витягання вгору і заінстальовування космічного корабля на верху цієї велетенської, високої на 364 стіп ракети.

година 4.6 ранку. Їхній відлет з Місяця мав би відбутися в суботу 6 лютого о год. 1.47 по полудні. У вівторок 9 лютого космічний корабель „Аполло-14" мав би повернутися назад на Землю.

„ДНІПРО — НІЛОВІ"

Під таким поетичним наголовком надрукувала московська „Правда" з 22 січня вістку, що з Дніпропетровської области „відвантажили в Об'єднану Арабську Республіку металоконструкції, доменної печі та могутній каркас, а сусідній завод послав на береги ріки Ніл з берегів сотні тонн обладнання для виплавлювання криці в ОАР". В Україні для населення бракує цвяхів, молотків, долот, голок тощо.

Новий бюджет на 229.6 більйонів передбачає 11.6 більйонів дефіциту

Вашинґтон. — Президент Ричард Ніксон переслав в минулу п'ятницю 29 січня ц. р. до Конґресу племінар бюджету на 229,600,000,000 долярів передбачуючи прибуток із податків лише на 217,-600,000,000, отже й дефіцит на 11,600,000,00 дол. Президент назвав цей бюджет „бюджетом повного затруднення", в переконанні, що стимульоване народне господарство переможе зовсім кризу і, підвищивши продукцію, зліквідує існуюче безробіття. Бюджет оборони зріс на півтори більйона, але — у відношенні до минулорічного бюджету, враховуючи його цілу суму, — зменшився з 36% до 34% Президент передбачує можливість переходу під кінець наступного року на добровільну наземну Армію. Майже на 100 відс. підвищено видатки на очищування природи, до суми 2,500.000.00 дол. головно на побудову нових каналів. На влаштуванні нових садів призначується 200 мільйонів, замість 75-ох, як було раніше. Боротьба проти бідности буде цілком зреорганізована, але в сумі передбачується на видатки з ділянки суспільної опіки понад 31 більйон дол. На наукові досліди та розвиток у ділянці культури передбачується 16.7 більйонів, на опіку над здоров'ям кругло 16 більйонів. Субвенції фармерам і державна підтримка хліборобських цін вимагає 4,-200.000.000 дол. 100 мільйонів призначується на сприяння расовій десеґреґації шкіл. Видатки на освіту підвищено теж на 166 мільйонів видатки на боротьбу проти злочинства, до близько 700 мільйонів дол. — Президент не виключає, що при знижковій тенденції національної економіки впливи з податків зростуть і автоматично зменшиться передбачений дефіцит. Водночас Президент заявив, що не допустить, щоб видатки перерсли передбачених 229,600.-000.000. Дефіцит державного бюджету в 1968 р. дійшов був до 25,200.000.000 і став головною причиною інфляції, існуючої частинно ще тепер.

Час до кінця травня ц. р. критичний для Індокитаю — заявив Роджерс

Вашинґтон. — Державний секретар Вілліям Роджерс відбув в минулу п'ятницю 29 січня пресову конференцію, на якій звернув увагу, що з поменшуванням американського війська у Південному В'єтнамі зростає для нього загроза від Північного В'єтнаму і що тому час відтепер до кінця травня, коли то має закінчитись відкликування бойових наземних військ ЗСА, буде критичний не тільки для Південного В'єтнаму, але й сумежних з ним Ляосу та Камбоджі. У зв'язку з цим Роджерс не виключив, що південно-в'єтнамське військо візьме участь у боях на території Ляосу проти комуністичних військ, які йдуть так званим шляхом Го Чі Міня, що його комуністи перевели через територію Ляосу, щоб дійти до Камбоджі і Південного В'єтнаму. У такому випадку американське летунство даватиме допомогу тим південно-в'єтнамським з'єднанням. Однак тут же Роджерс ще раз підкреслив, що ЗСА не вишлють своїх військ ані до Камбоджі ані до Ляосу, обмежуючи свою причетність до війни в тих країнах до активности летунства. Державний секретар висловив жаль, що противники В'єтнамської війни у Сенаті, критики Уряду, „живуть минулими часами" та забувають, що теперішня політика Уряду наставлена на відтягнення ЗСА від тамошньої війни. Прем'єр Ляосу Суванна Фума закинув одверто Північному В'єтнамові, що той зосереджує війська задля поярмлення Ляосу та Камбоджі і щойно після того для кампанії проти Південного В'єтнаму.

ВІДБУЛАСЯ ЧЕТВЕРТА ПЛЕНАРНА СЕСІЯ СЕКРЕТАРІЯТУ СКВУ

Ню Йорк (СКВУ-УПС)— В днях 29-31 січня 1971 року тут в готелі Комодор відбулася четверта пленарна сесія Секретаріяту Світового Конґресу Вільних Українців (СКВУ) з участю членів Секретаріяту з ЗСА, Канади та Европи та голів і членів рад і комісій Секретаріяту. В сесії взяли участь: Йосип Лисогір, президент, який відкрив наради й ними проводив, митрополит УКЦеркви в Канаді, Максим Германюк, митрополит УАПЦ Мстислав Скрипник, о. митрат Василь Кушнір, заступник президента, пані Олена Лотоцька (СФУЖО) Іґнат Білинський, генеральний секретар, Святомир Фостун, заст. ген. секретаря Микола Плавюк, заст. ген секретаря. Богдан Т. Гнатюк скарбник, Іван Іванчук, заст скарбника, Матвій Стахів Іван Сирник, Юліян Ревай заст. голови Контрольної Контрольної Кмісії, Михайло Марунчак, секретар Контрольної Комісії, Михайло Сосновський, екзекутивний директор.

У рямках пленарної сесії Секретаріяту відбулися наради: Світової Координаційної Виховно-Освітньої Ради (голова — Борислав М. Білаш), Світової Ради Суспільної Служби (голова—Ол. Даниляк), Координаційної Ради Українських Комбатантських Організацій (голова — Володимир Галан), Комісії для справ культури (голова — Микола Степаненко), Комісії для справ кооперації (голова — Омелян Плешкевич). Проєкти плянів праці на 1971 рік подали на розгляд Пленарної сесії Координаційна Рада Українських Жіночих Організацій (голова — Олена Лотоцька) та Комісія студентських справ (голова — Богдан Футей). В нарадах взяв теж участь сенатор Павло Юзик, голова Комісії прав людини Секретаріяту.

Наради Секретаріяту

Наради Секретаріяту почалися 29-го січня. Відкриваючи сесію, президент Йосип Лисогір привітав присутніх та попросив вшанувати пам'ять померлого члена Секретаріяту, бл. п. Івана Ященtого, який в Секретаріяті репрезентував Українські Протестантські Церкви.

Після прийняття порядку нарад та схвалення протоколу з Третьої пленарної сесії Секретаріяту, Президія Секретаріяту подала звідомлення з діяльности за 1970 рік. Загальний звіт з діяльности зложив генеральний секретар Іґнат Білинський. Він вичерпно поінформував про різногранну працю Президії Секретаріяту та Рад і Комісій, даючи теж загальний погляд про стан українського життя в країнах поселення у західньому світі.

Проблема збереження української національної субстанції в розсіянні, збереження і розвитку наших культурних надбань, конечність концентрації громадських сил і координації дій збірного життя українського суспільства у вільному світі, а зокрема потреба розбудови таких всегромадських інституцій, що могли б знайти зрозуміння серед молодого покоління і закріпитися серед нього на майбутнє — усе те стало більш самозрозуміле по трьох роках існування і дії Секретаріяту СКВУ, не зважаючи на сильно закоренений в нашому суспільстві громадський партикуляризм та недооцінку координації діяльности.

Праця Президії Секретаріяту була ведена в аспектах організаційному, внутрішньому — з наголосом на координацію різногранних ділянок праці українських центральних громадських надбудов поодиноких країн поселення українців, інформаційному — серед української спільноти і чужого світу, та зовнішньому — з метою розбудувати зв'язки на форумі відповідних секцій в ООН та в поодиноких країнахх українського поселення, а теж скріплювати акцію в обороні прав українського народу в Україні.

У звітовому періоді діяли при Секретаріяті тринадцять Рад і Комісій. Оформлено Підготовчий комітет для створення Світової Ради Української Вільної Науки на базі УВУ, НТШ та УВАН (голова — проф. В. Янів), а теж завершено організацію Світову Координаційну Раду Українських Ветеранських Організацій (голова — Володимир Галан). Поодинокі Ради й Комісії розгорнули свою діяльність в міру спроможностей, зокрема багато уваги присвячено справам українського шкільництва, культури, церковній проблематиці та допомозі українцям у потребі.

На культурному відтинку Комісія для справ культури опрацювала вичерпну програму діяльности в аспекті визначення і унапрямлення української культурної політики в розсіянні та наміечення практичних завдань. Відбуто наради діячів української культури в Америці та Европі та запляновано, між іншим, заходи щодо ревіндикації присвоєних чужинцями наших культурних цінностей, створення центрального музею української культури, зібрано дані про головніші установи культурної діяльности на американському терені та виготовлено адресар установ, товариств та діячів культури.

У виховно - освітній ділянці активну працю проявляла Світова Координаційна Виховно - Освітня Рада та крайові координаційні культурно - освітні ради та шкільні центри. СКВОР подбала про наукове обґрунтування виховного ідеалу і української виховної системи опублікованими розвідками проф. В. Янова і д-ра Б. Стебельського, узгіднено номенклятуру для українських шкіл у розсіянні, зорганізовано курси для учителів українознавства, видано шкільні підручники та програми навчання для Рідних Шкіл.

На відтинку церковної

(Закінчення на стор. 3-ій)

АДРІЯНУ ЛЕГЕТУ З ДІТРОЙТУ Й ІРИНУ МАКАРИК З ТОРОНТА ОБРАНО НА КРАЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ В ЗСА І КАНАДІ

Минулої суботи, 30 січня, відбувся в Торонті, Канада, традиційний там уже Равт Української Преси, а у Філядельфії перший Баль Української Преси в ЗСА. На Равті в Торонті і на Балю у Філядельфії головною атракцією був вибір краль Української Преси в Канаді і ЗСА. На кралю в Торонті була обрана студентка історії і мови на Торонтонському університеті, репрезентатка журналу „Студент", органу Союзу Українських Студентів Канади, Ірина Макарик. Князівнами Української Преси в Канаді були обрані репрезентантка щоденної радіопрограми „Пісня України", відмінна учениця середньої школи 16-літня Леся Ткаченко, і репрезентантка журналу „Зозулька", студентка Музичного факультету в МекҐіл університеті в Монтреалі Мирося Бродович.

Філядельфія. — На першому Балю Української Преси в ЗСА, що відбувся в переповненій авдиторії св. Йосафата при Дистан вулиці у Філядельфії в суботу 30 січня 1971 року, Кралею української вільної преси жюрі обрало 19-річну студентку-медика з Вейнського стейтового університету, члена Товариства Української Студіюючої Молоді ім. Міхновського, виховницю СУМА, членку Капелі Бандуристок з Дітройту Адріянну Легету, яка репрезентувала видання ТУСМ „Соняшник", а Королеву троянд вибрано голосами залі — 17-річну старшу пластунку з Ню Йорку, студентку Гантер Коледжу, члена Студії Мистецького Слова п-ні Лідії Крушельницької, молоду акторку Наталку Чуму, яка репрезентувала пластовий журнал „Юнак".

Перший Баль української преси відбувся заходами Спілки Українських Журналістів Америки, і Фінансової комісії Світової Федерації Українського Жіноцтва, СФУЖО. До Почесного Комітету балю входили 14 відомих діячів і діячок, в тому від СУЖА, СФУЖО, УВАН і НТШ. Майстрами церемонії були др Р. Криштальський, мґр Олена Процюк і молодий актор Р. Швед; грала оркестра Ю. Сухара в складі 7 осіб, настроєві пісні в супроводі оркестри співала відома акторка Ліза Чепіль. Мистець Едвард Козак по-мистецькому оформив „Запрошення", а Петро Андрусів — стіни залі, з дружніми шаржами на відомих журналістів і діячок із СФУЖО та з „Пеґасом" на сцені, що ніс на могутніх крилах написи: „Свобода", „Америка", „Народна Воля", „Українське Народне Слово" та назви інших українських видань, від імени яких на баль преси зголосились 41 молода красуня-кандидатка, на чолі з наймолодшою, відважної декляматоркою, танцюристкою Оленкою Певною — „Гоца Дралою", від журналу УНСоюзу для дітей „Веселка". Оленка Певна, дочка родини мистця Б.Певного, повела в залю за собою 41 паннукандидатку перед очі публіки і критичні очі жюрі, до складу якого входили: Петро Андрусів, Ярослава Ласовська, Володимир Ласовський, п-і Іванна Савицька-Мусій і Теодор Терен-Юськів, заступаючи всі види мистецтва і всі естетичні смаки та українські „пресові ухили" в ЗСА. Жюрі мало більш ніж важкий обов'язок вибрати найкращих із найкращих, і у висліді з 41 кандидатки було 28 фіналісток,

(Закінчення на стор. 4-ій

Адріянна О. Легета, репрезентантка „Соняшника" — Краля української преси в ЗСА

Ірина Макарик, репрезентантка „Студента" — Краля української преси Канади

В СССР помилували засудженого на смерть литовця

Москва. — Верховний Совєт Литовської ССР помилував засудженого 14 січня ц. р. на смерть 34-річного литовця Вітавтаса Сімокайтіса за спробу схопити совєтський пасажирський літак та скерувати його до Швеції. Кару смерти замінили йому на кару 15-ох років в'язниці. Совєтська конституція не передбачує вищої в'язничної кари, але большевики нераз негайно після відсидження повної кари засудженим — фабрикують новий процес з новим засудом, якщо не хочуть звільнити даної людини. 21-річну дружину названого литовця, Гразіну, яка товаришила чоловікові на той літак 9 листопада мин. року і пробувала вчинити вогонь на літаку, засудили на 4 роки кацету. Всі московські газети — з наказу згори промовчали зовсім засудження Сімокайтіса та його помилування, — західні кореспонденти дізналися про це, як і в подібних інших випадках, від приватних совєтських громадян.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

75 більйонів на оборону

У популярному нюйоркському щоденнику „Дейлі Нюз" появилась минулого тижня прикра карикатура: відвернена боком стоїть похмура постать Ричарда Ніксона, а за його спиною, скулившись, сенатор Едмунд Москі, поклавши руку на плечі стурбованого совєтського прем'єра Алексєя Косиґіна, каже: „Тихо! Ми ще більше връжемо його видатки на оборону!" Потенціяльний кандидат Демократичної партії на президента у виборах в 1972 році, Едмунд Москі, безумовно патріот не гірший за Ричарда Ніксона. А втім, хоч він, після довгої розмови з західньонімецьким канцлером Віллі Брандтом „думає вже трохи інакше" про потребу відкликання з Европи американського війська, пливе у фарватері тієї течії партії, яка аж надто легковажить загрозу збоку Москви й Пейпінґу.

Тому вже у 91-му Конґресі лунало гасло, що коли не можна мати одночасно гармат і масла, то треба виректися гармат у користь масла. Практично — кампанія проти участи ЗСА у В'єтнамській війні велася під кутом важливіших потреб різних ділянок життя в ЗСА, як війна у Далекому В'єтнамі, яка з'їдала кругло 25 більйонів дол. річно. Коли під кінець травня ц. р. число американських вояків у В'єтнамі зійде з 549.500 за Л. Б. Джансона до 284.000 і водночас відкликується частинно війська з Таї, Південної Кореї і Японії, то значно зменшаться видатки на утримання закордонних баз Америки. Це уможливлює в новому бюджеті, що його Президент пропонує на загальну суму 229 більйонів дол., призначити 75,800.000.000 дол. на оборону країни, на кругло 4 більйони більше, аніж в минулому році.

Очевидно, можна сподіватися, що опозиція в обох палатах Конґресу, особливо в Сенаті, оспорюватиме ту суму, арґументуючи тим, що „заспокоєння" у світі вимагає скерувати більші видатки на різні внутрішні цілі в Америці, а не на військо. Однак, бюджет оборони матиме енерґійних і рішучих оборонців в особах президента Ніксона, секретаря оборони Мелвіна Лерда та інших знавців дійсного стану справ у широкому світі: совєтський і комуно-китайський імперіялізми не зникли й не послабшали. Тому, хоч Америка не хоче бути „світовим жандармом", вона не сміє послаблювати своєї сили, якщо не хоче наразити на загрозу власну екзистенцію.

Два партнери

Важко нині назвати СССР і комуністичний Китай партнерами, бо між ними існує й існуватиме не так ідеологічна, як територіяльно - національного і економічного характеру ворожнеча. Але в одному ці два комуністичні велетні цілковито сходяться, і тому їх можна назвати партнерами: в грабуванні людини і народів.

Як в СССР, так і в комуністичному Китаї використовується облудно - утопічне вчення Маркса-Енгельса про комунізм для того, щоб зберігати панівний режим партійно - військових груп. Як в СССР, так і в червоному Китаї існують колгоспи, примусові, наказані згори режимом, об'єднання по селах. У Совєтському Союзі режим намагається якнайбільше витягти з колгоспників — і в комуністичному Китаї те ж саме. Московська „Комсомольская правда" з 24 січня ц. р. в інформації „В народних комунах Китаю" подала, що режим Мао Тсе-тунґа навмисне не визначає, скільки дане село чи комуна мусить здати восени державі зерна, „бо таким чином держава забирає зерно в залежності від фактичного урожаю". Ці слова характеризують становище і совєтських колгоспів та колгоспного селянства: якщо врожай випаде більший — приходить і вищий плян здачі зерна державі. В згаданій совєтській статті про Китай, написаній в неприховано злобному тоні, сказано, що в Китаї „преса вихваляє керівників тих комун, яким вдасться змусити селян, щоб вони самі оплачували виробничі видатки своїх господарств-комун". Не інше становище і в Совєтському Союзі: преса вихваляє тих голів колгоспів, які будують за колгоспний рахунок у селах шкільні будинки, клюби тощо, на так званих громадських засадах, шляхом безплатної додаткової праці, а за будівельні матеріяли знову ж таки платить не держава, а колгосп.

Подібних паралелів між СССР і червоним Китаєм є багато більше. Але про одну, особливо важливу, не згадує совєтська преса в своїх критичних виступах проти „великого китайського брата": про те, що як у Китаї існують поневолені нації, так і в СССР існують поневолені нації, і що спільно Китай і СССР провадять великодержавну, шовіністичну політику не лише проти Тибету чи України, а й проти багатьох сотень народів.

О. Зінкевич

СІЧНЕВІ РОКОВИНИ І СУЧАСНА УКРАЇНА

(2)

Немає сумніву, що наш народ на Рідних землях опинився перед черговою величезної ваги загрозою, перед черговим історичним випробуванням: бути йому чи не бути. Коли панівна влада протягом років і толерувала, наприклад, Шевченка, то сьогодні, згідно з захалявним „Українським Вісником", вона вдається до найбільш реакційних потягнень, які можна порівняти до відомого Валуєвського закону з 1876 р. — сьогодні вже й за Шевченка починають арештувати, судити і саджати до тюрми.

І коли декому може здаватись, що проти цієї сили наступу російської шовіністичної реакції не всилі устоятись український народ, то ті люди тяжко помиляються. Рух опору на Україні поширюється на всі українські землі, найбільш зрусифіковані робітничі міста і селища. Поруч з уже відомими в цілому світі Чорноволом, Дзюбою, Караванським, Морозом — з'являються цілком нові імена.

Двадцятирічний студент-поет Микола Кульчинський, сидячи в тюрмі в Дніпропетровську, де не залишилось ані однієї високої середньої технічної школи з українською мовою навчання, застановляється над тим, як це він в зрусифікованому місті, в зрусифікованому середовищі став українцем. Він приходить до висновку, що українська пісня зробила його національно свідомим українцем. Він вертається до української пісні з словами:

„Пісне моя українська! Моя муко, моя любо, моя згубо! Ти народила на світ мою свідомість, випестила і понесла в безкраї страждань і радощів. Почувши тебе на чужині, я линув на твій поклик, бо то був поклик крови. Завмирав і найдрібнішим нервом всмоктував твою жагу, твій смуток, твій біль і твою впевненість... Ти дала мені хвилини, що стануть моєю вічністю, стала сенсом мого існування. Слухаю тебе зараз, притулившись вухом до ґратчастих дверей, ловлю найтонший і найчутніший звук твоєї мови. Я чую тебе, я знову з тобою. Хай лютують товстелезні глухі стіни, заґратовані двері. Їх глухота не спинить, не засмокче твого потужного гулу. Твої невидимі струни єднають нас. Глухі стіни ніколи не бачать, і які б вони не були міцні і товсті — їм нас не роз'єднати. Слухаю тебе. Плачу, не соромлюсь сліз своїх. Роблюся чистим, як ти, і дзвеню, наповнений тобою. Ти вивела мене з хаосу пристрастей, бажань хисткого, незрозумілого і байдужого світу на світлу і ясну дорогу любови до людей, до рідної землі. Ти врятувала мою душу, серце й мозок від спустошення і виродження. Мамо моя люба! Ти перша заспівала над колискою немовляти чарівну мелодію мого краю, сповнила мене нею і наситила кожну клітину маленького тільця майбутнім полум'ям. Стаю навколішки, цілую руки і схиляюсь назавжди в пошані перед Тобою, мамо! Молюся, що над моєю колискою не линуло чужинських слів і чужинських пісень. Схиляюсь перед тобою, тату, що не дав згаснути полум'ю рідної пісні в моєму серці. Чолом тобі, моя любо, моя муко, моя згубо — моя українська пісне".

Слова ці писав Микола Кульчинський у вересні 1969 року.

І власне він належить до тих новітніх неофітів, які, як перші християни, знаючи, що за їхню віру в Христа не оминути їм розп'яття на хресті, знаючи, що їх чекає довгорічна тюрма, заслання, переслідування, пониження — вибирають свій шлях життя і йдуть ним на нашу національну Голготу. Вони горять на жертівнику нації, щоб перейти у вічність і запалити полум'ям правди тих, які приходять після них чи які готові йти поруч них.

І так прокидається інстинкт самозбереження. Коли нація в найбільшій небезпеці, тоді цей інстинкт (згідно з В. Морозом) стає основою Опору, основою збереження нації, як окремої національної одиниці.

На Україні найбільшою небезпекою для існування української нації є русифікація, на чужині — асиміляція. Русифікація там, а асиміляція тут — „це нищення традиційних структур — процес далеко не механічний. Скоріше — це гонка хемічна реакція, внаслідок якої з нації видаляється той цемент, скріплюючий матеріял, завдяки якому вона тримається злютовано, як нація. Нехай від нації залишиться десята частка, — говорить Валентин Мороз, — але з повноцінною духовістю — це ще не фатально. З кусника повноцінної вербової гілочки виростає цілий вербовий гай".

Це слова людини, яка у безвихідності бачить вихід: нехай залишиться тільки десята частка, але з повноцінною духовністю! Можливо, наше трагічне сучасне, в очах наших неофітів на рідних землях і зводиться до цього. Нехай з нас залишиться тільки десята частина, але ми, як нація, не можемо бути знищені, бо це проти законів про незнищенність матерії. У нашій історії ми переживали ще темніші сторінки, але воскресали знову й знову. Так буде й в майбутньому, і навіть, якщо нас здесяткують русифікація та асиміляція, ми будемо відроджуватись знову й знову. Бо такий закон природи, такий закон життя.

У дійсності, в яку кинула нас історія, кинули бурхливі події XX століття, чого нам треба там, на Україні, і тут, на чужині — це пробудження в нас самих, за словами Івана Дзюби, того нашого національного сорому, сорому за наше поневолення, сорому за наші братовбивчі війни, сорому за наші помилки, сорому за те, що ось уже Конго виборюло собі незалежність, а ми ще далі залишаємось колонією Москви; сорому за нашу страшну, гнітючу і вбивчу байдужість до подій, які відбуваються кругом нас, за байдужість до тих подій, які відбуваються на Рідних Землях, за байдужість до всього, що творить життя нації, будує її, кріпить її.

І ця власне байдужість українця XX століття є нашим найбільшим ворогом. Не наші сусіди, не наші воріженьки, про яких ми так сумливо співаємо в наших піснях, а ми самі. Лихо сидить у нас, у нашій ментальності, у нашому наставленні і у тій нашій байдужості. Байдужість спонукала Валентина Мороза написати „Хроніку опору" і „Мойсей і Датан", за що його кинули в тюрму на дев'ять років. Цієї байдужости Мороз не міг пережити, коли він бачить пристосуванство, коли бачить русифікацію, нищення церков і історичних пам'яток, коли в нації відбирають все найдорожче і найсвятіше, а кругом — байдужість.

І тому Мороз вибрав тюрму, щоб того не бачити, не бути співбайдужим за долю народу, життя народу — це героїзм найвищого рівня. Він опинився в тій ситуації, про яку пише в новому своєму творі: „Ми живемо в стихійно ірраціональному, в глибинах, самим корінням, що вічно пробивається паростками і рідко досягає нормального цвітіння". І якраз Мороз, а з ним і численні інші — це ті паростки, які лише пробиваються, але не знати, чи досягнуть нормального цвітіння перед тим, поки їх знищить тюрма.

І тут понад усе стоїть для молодих борців на Рідних Землях добро нації. Для них нація — найсвятіше. Коли ми говоримо про загальнолюдські вартості, які покликані творити на чужині, то звідти нам відповідають: „Істина конкретна — як і добро, правда, краса. Істина — національна. Вона — одна для всіх, але з мільйоном граней. І до кожної нації повернута однією, неповторною гранню. Місія нації — знайти свою грань, — ту грань, яку ніхто крім неї не знайде, і (саме) цим збагатити людство".

Коли у нас зродиться почуття сорому за долю нашого народу, за долю нації, коли ми відчуємо потребу боронити права нашого народу не словами, не деклараціями, а конкретною дією, тоді на повну величність перед нами стане проблема яничарства там і тут. Тоді, за словами Миколи Плахтонюка, ми зрозуміємо, що де ми не були б, для нас завжди і всюди мусить бути ясно, що „яничарство — страшна болячка на тілі народу, явище ущербленої віками неволі національної

(Закінчення на стор. 3-ій)

І. Витанович

ЮВІЛЕЙНИЙ РІК УВУ

(1)

17-го січня проминуло півстоліття, як поза межами Рідного Краю, на еміґрації, почав своє існування Український Вільний Університет. Ініціятиву до його заснування дала Академічна Секція при Союзі Українських Журналістів і Письменників у Відні, — його головою був тоді сл. п. д-р Володимир Кушнір, незабутня діяльність якого — „єднання України зі світом" може досі світити прикладом журналістичної праці високої кляси й великого формату відповідального призвання служби своєму народові.

До співпраці в будівництві великого діла, — символу нескорености українського вільного духа на руїнах, приєднався проф. М. Грушевський, тоді голова й засновник Українського Соціологічного Інституту, та проф. Ст. Дністрянський, який очолював Товариство Прихильників Освіти.

Систематичні наукові курси перетворилися у високу школу західньоевропейського типу, зразу з трьома, а згодом з двома факультетами — філософічним і правничим. Після першого семестру в Відні школа перенеслася до Праги, де були тоді кращі умови організації та розвитку і де тоді, після визвольних змагань, зібралося більше академічної молоді, яка з досвідом пережитих невдач, ще в полинялих військових уніформах, з запалом вхопилася за іншу зброю, кинулася виправляти недоліки, гоїти рани й пригаслаблену віру в перемогу...

Ідею засновників, перших керівників і професорів УВУ було солідною працею й науковими змаганнями впроваджувати поважне знання про Україну в міжнародну науку і таким засобом засвідчувати своє право в колі вільних народів.

Тоді, в 1921 році, ось так формувалися завдання УВУ: УВУ ставив собі „за провідну ідею і перший обов'язок служити потребам Рідного Краю і Рідного Народу. Свою задачу за кордоном вважає він за тимчасову, провізоричну. Він має приготовляти нашу молодь до діяльности серед Рідного Народу в своїх інституціях та майбутніх урядах. УВУ має організувати наукову працю і дати можливість нашим професорам, доцентам та іншим ученим, що опинилися за кордоном, продовжувати свої фахові студії і тим самим приготовляти або піддержувати наукові сили. УВУ має улегшити зформування українського університету або університетів на Рідній Землі і має як готовий організм бути перенесений у відповідний час на рідну територію, де його буде найбільше потрібно"...

Підсумовуючи діяльність УВУ за перших 10 років праці, тогочасний і кількакратно обираний ректор, проф. Олександер Колесса ось так мотивував його вагу:

„Сам факт існування УВУ в Празі, яка є тепер великим міжнародним осередком і яка здавна є осередком замітного культурного руху слов'ян, підносить значення культури українського народу перед чужинцями і є пророчистою маніфестацією з одного боку його самостійности, а з другого боку тих важких умов, що не дають розвинутися a на логічним культурним інституціям на рідній території".

Пригадаймо в цей ювілейний рік ще ширшій, як тоді, нашій еміґраційній громаді і бодай такою скромною згадкою вшануймо пам'ять тих перших, які втілювали ці високі ідеї в основи УВУ, дорожили ними й реалізували їх у несприятливих умовах. А може ця згадка й розворушить нашу думку для справедливих висновків та для порівнянь ідейної настанови тогочасних репрезентантів української вільної думки, їх наукового й національно - громадського формату, відданости справі без перехвалок і напушености, навіть без претенсій до тих, які не всилі оцінити вагу власного високонаукового культурного центру, репрезентанта нашого лиця перед світом.

Першим ректором у 1921-1922 рр. і потім у рр. 1925-1928 та 1935-1937 був Олександер Колесса, до першої світової війни професор української літератури Львівського університету, а по війні чеського Карлового університету в Празі. Довгий час очолював УВУ ректор Іван Горбачевський, дослідник лікарської хемії міжнародного а в торитету, протягом певного часу міністер охорони здоров'я в австрійському уряді, довголітній професор чеського університету в Празі (1883-1917). Тричі був ректором УВУ історик мистецтва, проф. Дмитро Антонович (1928-1930 і 1937-1938). По рокові ректорували до другої світової війни Ст. Дністрянський, за австрійських часів професор державного права Львівського університету, проф. Ф. Щербина, кубанець, до війни широковідомий в цілій російській імперії і світовій науці своїми методами статистичних досліджень; проф. А. Яковлів, юрист і дипломат УНР, дослідник праісторії, проф. І. Борковський, проф. В. Тимошенко, який від 1928 р. працював в американських університетах і здобув собі ім'я та признання в американській і світовій науці як дослідник - економіст, — він під час другої світової війни належав до „Тресту мозків" — дорадників американського Уряду в економічних справах. Останнім ректором перед другою війною був професор - економіст О. Мицюк. Під час війни й короткий час по війні був ректором професор - етнолог В. Щербаківський, а найдовший час по другій війні до своєї смерти в 1961 р. заслужений організатор УВУ на новому місці, — в Мюнхені, в Німеччині, сл. п. Іван Мірчук.

(Продовження буде)

У „НАШЕЄ ВРЕМНЯ"

(Гумореска)

Хіба тепер молодь?
Зовсім не та, що колись була: у „нашеє времня".
Тоді порядок знали...
Тоді строгість була...
Як візьме, було, мати качалку...
Як візьме, було, батько черезсідельника...
Було...
Десь далеко, далеко оте „нашеє времня"...

З тих пір, як останній раз бував я вдома, — все тут змінилося. Мало хто мене пізнає, і я — нікого.
— Здрастуйте, Петре Сидоровичу!
— Здрастуйте...
— Не пізнаєте, либонь?
— Не пригадую щось...
— Марію Блискавку пам'ятаєте?
— Давно це ми не бачились...
— Ох, давно!
— Років, мабуть, тридцять!
— Років, мабуть, сорок!
Сіли на лавочку. Розбалакались. Згадуємо давнину.
Все тоді гарно було...
Все тоді краще було; і вечори тепліші, і солов'ї голосніші... А що вже місяць світив... то хіба він тепер так світить!
А от ночі були далеко коротші.
Тепер ждеш, ждеш того ранку, вертишся, крутишся. А тоді — тільки но сонечко зайшло, гульк — в другого боку зоря розгоряється.
А яка молодь була!
Які парубки!
Які дівки!!
— Хіба тепер молодь?
Зідхнула Марія: „Боже, Боже!" Гасають у тих мініспідничках. На шопців самі вішаються...
А танці? Що то за танці!
А співи? Що то за співи!
Хіба так колись танцювали, хіба так співали...
І пішло, і пішло...
Сиджу, пригадую.
Отак само сонечко заходило: тихо та тепло... Шелеснув вітрець зеленою акації, потонули у пітьмі тополі за річкою. Соловей тьохнув.
Стою під вербою, жду Марію.
А серце в грудях калатає, калатає.
Ах ти ж Боже мій, та де ж це вона? Казала, що вийде, а немає!
А місяць світло ллє, а соловей співає-розливається, а серце... та що там казати.
— Петре!
— Прийшла!!
Обнялися, поцілувалися.
Закрутилися в шаленому танку і зорі, і місяць, і інші небесні світила...

— Ну й безсовісні! Ну й молодь пішла! Хіба так було у нашеє времня? Тоді порядок знали, строгість була, совість знали.
Як візьме, було, мати качалку!
Як візьме, було, батько черезсідельника!

— Баба Пріська!.. Звідки й чорти принесли?
— Пішли звідси, Маріє!
— З якої речі! Баби Пріськи злякався?
— Та ти знаєш...
...Старі люди казали: не було колись від Пріськи спокою ні хлопцям, ні мужикам, ні дівчатам, ні молодицям. Билися хлопці, сварилися мужики. Не одна молодиця вмилася гіркими сльозами через неї, через синьооку, губату Пріську.
Гарна, метка, голосиста, вона таке витворяла, що й досі, коли хочуть когось відзначити як відчайдуха, то кажуть: „Як Пріська!" А тепер, бач, мораль читає!
— Нікуди я не піду!
— Незручно якось...
— Якого дідька?
— Та баба ж Пріська...
— А трясця їй... Цілуй мене отут!
— Та...
— Ти козак чи баба?
— Та...
— Піду відразу!
Цмок! — це ми.
Тьху! — це баба Пріська.
Цмок...

(Закінчення на стор. 4-ій)

І. Смолій

ПО З'ЇЗДІ „СЛОВА"

(1)

Непоміт[illegible]о пройшов четвертий з'їзд [illegible] Об'єднання Українських П[illegible]исьменників в екзилі „Слово" [illegible] в днях 28-29 листопада м. р. [illegible] Сіра, осіння днина, голі дер[illegible]а Центрального Парку. Будин[illegible]ок Українського Інституту А[illegible]ерики серед цієї сіряви мер[illegible]отний, чужий. Неохоче под[illegible]ається залізна брама. Го[illegible]сті з міста, г[illegible]сті з провінції, [illegible]гості з Канади. Вітання не н[illegible]адто голосні. Багато декого [illegible]дармо вижидати, що ввійде в просторе фойє будинку...

П'ятнадцять років т[illegible]ому, коли постало „Слово", [illegible]фактично як продовження МУР'у, вже тоді бракувало в ньому багатьох яскравих індивідуальностей з [illegible] першої доби. Тепер їх ще менше, тридцять відійшло в останні роки, між ними такі величини, як Т. Осьмачка, І. Багряний, Е. Маланюк, О. Стефанович, О. Лятуринська. Є ще ядро організації — Г. Костюк, Д. Гуменна, Ю. Лавріненко, В. Гайдарівський, І. Керницький. Прибули на з'їзд С. Гординський, М. Струтинська, В. Лесич, Л. Лиман. Відсутній Ю. Шерех. Відсутні з різних причин: В. Барка, Б. Кравців, У. Самчук, Г. Журба та багато інших.

Відсутніх чимало. Нікого на з'їзді з представників світу, який дав би письменникам ілюзію, що вони не самі, що про них думає громада, шанує й пам'ятає. Перед ким похвалитися виставкою творів членів тієї організації, десятками, сотнями повістей, романів, збірок поезій, літературознавчих студій, збірників? Хіба самому собі пристанути і на вид свідоцтва великої праці і горіння багатьох талантів зачерпнути в хвилину сумніву віри, що ми все таки великий народ.

Дивишся на виставку, на відомі імена, уложені тут в поазбучному порядку, мирно одне поруч одного, і усвідомлюєш раптом неповторність та вийняткові характеристики, а може й привілеї такої організації, як письменницька. Адже це збір найбільше скомплікованих характерів, це ж усе яскраві індивідуальності, еґоцентрики, горді конкістадори, пророки, апостоли, візіонери, політичні лідери, поети з головами в хмарах, завзятці, які за одну метафору або новотвір завоювалися на смерть, невизнані ґенії, блискучі стилісти, прометеї. Декому з них тісно на Парнасі, як тому чумакові в степу, все в'їде в якийсь стовп. Той на одне критичне слівце про його творчість — бувайте здорові, ще й заяву складе в пресі. Або, в вік космосу, дехто уявляє себе сонцем, а організація для нього збудований плянетарій.

Підходити до організації з таким членством із загальними мірилами, з вимогами, щоб вона була вповні відчитною, упорядкованою, унапрямленою — справа безнадійна. Бувають з цієї причини хвилини сумніву й зневіри. Не вільні від них і члени і провід. Чи ж не знаменне з цього погляду, що четвертий з'їзд „Слова", по п'ятнадцятирічній діяльності, по виданні чотирьох об'ємистих і цінних збірників, по багатьох акціях для пожвавлення літературної творчости та її популяризації між чужинцями, у прийнятих резолюціях, ніби сумніваючися, пробує ще раз утвердити себе в доцільності свого існування.

Але за тою позірною немічною й неефективністю криється й сила такого об'єднання абсолютно вільних людей, вільних від усіх цензорів і прокурорів, від натисків різних політичних чи світоглядових груп, в умовах повної свободи творчости.

Що в тій абсолютній свободі, про яку так багато пишеться, про яку так багато членів цієї організації колись мріяли, що в тих умовинах створено, це вже інша справа, і тут письменника не оборонять уже ніякі привілеї, тут пора на повну, вільну критику.

Доповідь голови об'єднання, Г. Костюка „До 15-річчя існування ОУП „Слово"" (підсумки і перспективи) елементів загостреної критики не мала, в його огляді відчувалася більше батьківська рука і батьківське тепле слово. Оте призне наставлення слідне було теж у нього до наймолодшої групи в „Слові", до новаторів, які почули від нього слова признання і, що більше, мали змогу висловити ширше свої погляди на творчість в окремому панелі „Українська література в діяспорі, міркування про її майбутнє", з участю І. Фізера, Б. Рубчака Б. Бойчука та Б. Олександрова.

* * *

Панелі влаштовувано вже й на попередніх з'їздах, але були це не так панелі, як короткі доповіді на різні теми. На четвертому з'їзді „Слова" тема була одна — про майбутнє нашої літератури в діяспорі, але, по загальних міркуваннях І. Фізера про еміґрантські літератури, звузилася вона в дискусії панелістів до осуджування чи оборони новаторства.

Цьому питанню присвячено в останні роки чимало статтей, де висловлено крайньо протилежні погляди, тож і на з'їзді заля поділилася зразу на два табори. Помітний був у декого підвищений тиск крови, чулися кольоритні вигуки, заперечення чи апробати. Перебіг дискусії викликав у декого невеселі рефлексії, а то й пригноблення, і все, здається, через те, що в дискусії тільки заторкнено, але не розглянено основніше багатьох принципових питань, які і залишилися відкритими.

Вийшло так, що коли на залі переважали пройняті бойовим духом традиціоналісти, в панелі було навпаки, — там переважали модерністи два на одного, чи, не зважаючи на професорську об'єктивність І. Фізера, три на одного. На Б. Олександрова спало важке і важливе завдання зформулювати і захистити позиції традиціоналістів.

Ще далеко до з'їзду висловив Б. Олександрів ясно свої погляди про модерну поезію, а зокрема про Нюйоркську групу модерністів, характеризуючи її як поетичну формацію, яка, відірвана від ґрунту, займається неповажним ділом, писанням модерних віршів, писати які він теж пробував з великим успіхом, впіймавши на свої віршовані витівки самих модерністичних асів. Це повторяв він і на з'їзді. Щоб порадувати однодумців, міг би він розказати ще про те, як, наприклад, п'ятирічна дитина виграла нагороду за свої малюнки на конкурсі модерністів малярів, або пригадати анекдот, як Пікассо, невдоволений своєю картиною, бо ніс там не так був намальований, даремно шукав того носа, щоб його поправити.

(Далі буде).

СІЧНЕВІ РОКОВИНИ І СУЧАСНА УКРАЇНА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

психології". Плахтонюк кидає виклик рідним яничарам на Україні. Він каже: „Ви судите найчесніших — безкорисних ідеалістів, яких нині треба з вогнем посеред дня шукати серед метушливої маси людей, яка зайнята власними клопотами і не вірить в ніякі ідеї та ідеали. Кого ж ви протиставляєте їм — людям, які хочуть, щоб на українській землі шанували українську мову і культуру, щоб діти цього народу росли духово здоровими, а не каліками, щоб не були змушені топтати рідну мову, душу, губити національне обличчя і горбитися, або повністю злитися із знівельованою масою, збайдужілою до всього..."

І це відноситься не лише до наших земляків на рідних землях, але й до всіх нас. Як там, так і тут, треба з вогнем серед білого дня шукати безкорисних ідеалістів. Зматеріялізований світ оточив нас, охопив і подолав.

І це власне, а ніщо інше є викликом для нас, коли ми хоч на хвилину застановляємось і роздумуємо про наші величні Січні. Чи у вільному світі робимо ми все те, що потрібне для нашого народу? Чи гідні ми тих, які віддають свою молодість, родинне життя за свій народ і його майбутнє? Чи є у нас та точка опори, чи є у нас той орієнтир, куди завжди і в усіх обставинах повинні бути звернені наші очі.

Та точка опори — це наш народ на рідних зімлях, нездоланний, вічно живучий і оживаючий; с т о розтерзаний, зрусифікований всоте розпинаний на хресті, анархічний і бурхливий, але він наш, хочемо цього чи ні, для нас він найкращий і найсвятіший.

І хоч може у нас тут, на чужині, не пробудиться наш національний сором за поневолення нашого народу, то нехай у ці січневі дні пробудиться у нас хоч туга за рідним, але туга, яка пов'язувала б у собі не лише наші почування - серце, але й наш розум — наші дії.

Дивлячись у майбутнє, нам треба усвідомити, що ми вступаємо, а може вже й вступили в останній етап існування на нашій плянеті колоніялізму й імперіялізму. Сьогодні залишилась імперія: Совєтський Союз, Жорстока, нелюдяна, яка є ганьбою XX століття. На боротьбу з нею виступив не наш природній союзник — західній світ, а та пропорційно невеличка горстка борців усіх народів СССР. І це початок, повільний, затяжний, може навіть і дуже довгий, але це, мабуть, чи не єдиний спосіб боротьби з імперією, боротьби за її знищення і розчленування. Кожний засіб у боротьбі з цією імперією оправданий і конечний. І від нас залежить, чи процес розкладу російської імперії буде приспішений, чи продовжений. В світлі цього, у світлі величних січневих актів, нам треба кожному поставити самому собі питання: а де моє місце в цій боротьбі, на якому відтинку барикади я стою і буду стояти? Чи встоюся я, чи залишусь нехай лише серед тієї десятої частини мого народу, чи втоплюся в чужому морі, не встоюсь на стійці? І відповідь наша, не публічна, не зі святкової трибуни, але перед своєю совістю і розумом, щира і відкрита, буде найкращим відзначенням Січневих роковин.

Перша зустріч з Олегом Крисою

Все ж таки треба мати дрібку щастя, щоб перебігаючи байдуже очима програму Нюйоркських радіостанцій в суботу увечорі, 2 січня, зауважити з хвилюванням, що на програмі міської WNYC від год. 7-8. 30, в одній із її найкращих авдицій „Мастерворк Авер", крім балету Дебюссі: „Гра" і Шуманової „Другої Симфонії", йде композиція, в якій соліст є нац український скрипаль, Олег Криса. Включаєте радіо на ФМ хвилі і — на превеликий жаль — стверджуєте, що Криса вже на вершинах свого концертування, бо річ уже давніше почалась. Треба слухати те, що ще остало. — це мелодійна й ефективна, кінцева частина „Першого скрипкового концерту" Г. Венявського фіс-моль. Ви хочете надолужити втрачене і слухаєте з наснагою неймовірну й казкову гру нашого віртуоза.

В тутешній, нашій пресі, були вже згадки про нього. Акомпаньює йому варшавська Фільгармонія. В Олега Криси чудовий тон (може він не завеликий та цього саме і не можна стовідсотково, на підставі радія, ствердити) і знамените вібрато; подруге: технічна сторінка гри надзвичайна, чистота тону кришталька, навіть у фляфіолетах. Інтерпретація знаменита; там є: і темперамент, і кантилена і пініссімо, а передусім глибина почувань.

Олег Криса це молодий мистець із Західньої України; він давніше був відомий дома, а тут щойно зачинає бути знаним. Він був нещодавно в ЗСА, в Рочестері, проте не як соліст, а радше як член клясичного трія.

Теодор Терен-Юськів

ВІДБУЛАСЯ ЧЕТВЕРТА ПЛЕНАРНА СЕСІЯ СЕКРЕТАРІЯТУ СКВУ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

проблематики, яка в останніх роках викликала особливе заінтересування наших громад, Президія Секретаріяту переводила різні заходи в справі завершення УКЦ патріярхатом та забезпечення однодушної постави українських католицьких Владик до справи помісности УКЦеркви. В цій цілі відбуто зустріч представників Президії з митрополитами Максимом Германюком та Амвросієм Сенишином в Канаді. Президія зареагувала відповідним письмом до кардинала Тіссерана на його помилкові ствердження щодо історії українського народу і патріярхату УКЦ, в опублікованому листі.

З метою унапрямити та скоординувати акцію в справі патріярхату на загальногромадській базі крайових центральних репрезентацій, Президія Секретаріяту підтримала активно координаційні зусилля Комітету українських організацій Канади і ЗСА за здійснення патріярхату УКЦ.

Проблеми Суспільної служби та допомоги українцям у потребі були предметом координаційної д і я льности Світової Ради Суспільної Служби. Роблено заходи в справі допомоги українцям в Україні у зв'язку з повінню і епідемією холери, одначе уряд УССР відмовився прийняти таку допомогу. Успішно переведено допомогу потерпілим від землетрусу українцям у Югославії. Роблено теж заходи для скріплення української суспільної служби в країнах українського поселення.

Статистично-довідкова комісія виготовила проєкт обліку українців в країнах вільного світу, який розіслано поодиноким крайовим централям для переведення перепису українців у дотичних країнах на протязі 1971 року.

У слід за іншими акціями Секретаріяту СКВУ в обороні українського народу в Україні, Комісія прав людини розіслала державним представництвам при ОН та різним чужинним діячам інформаційні матеріяли про порушування прав людини в Україні, переслідування українських культурних діячів та русифікації в Україні. Зокрема переведено успішну інформаційну акцію проти відзначування Леніна гуманістом на форумі ОН.

На пропозицію Комісії координації жіночих українських організацій та СФУЖО, Президія Секретаріяту проголосила 1971 рік ювілейним роком Лесі Українки.

Замітну працю в ділянці вивчення українських поселень у сателітних країнах виконав голова Комісії д-р М. Марунчак, який відбув поїздки по окремих сателітних державах та виготовив і опублікував вартісні матеріяли про життя українців в окремих країнах.

На протязі звітового періоду діяла активно Комісія пресово-інформаційна, яка постачала пресу та радіопрограми поточною інформацією про діяльність Секретаріяту СКВУ та події з українського життя в розсіянні та в Україні, випустивши за рік 20 пресових звідомлень.

На зовнішньому відтинку Президія зробила підготовчі заходи в справі членства СКВУ як неурядової організації в Секції неурядових організацій ОН. В цій справі надіслано до Секретаріяту ОН аплікацію та пороблено заходи, щоб одержати підтримку в урядів окремих країн нашого поселення.

Президія С е к р етаріяту підтримувала діяльність студентських організацій, зокрема ЦЕСУС, в конгресі якого в серпні 1970 року представник С е к р етаріяту взяв участь.

Активну працю вело у звітному періоді бюро Секретаріяту СКВУ в Ню Йорку під керівництвом екзекутивного директора Секретаріяту, М. Сосновського.

Звідомлення про фінанси Секретаріяту СКВУ та фінансову господарку подав скарбник Секретаріяту Богдан Т. Гнатюк. Він наголосив необхідність своєчасного і обов'язкового виконування бюджетових з о б о в'язань центральними репрезентаціями як передумову успішної діяльности Секретаріяту СКВУ.

Висловлюючи признання Президії Секретаріяту за успішну працю, і зразково ведене діловодство, Контрольна комісія поставила внесок на схвалення діяльности Президії. Цей внесок члени Секретаріяту о д н оголосно схвалили.

Наради комісій і рад Секретаріяту СКВУ

В суботу 30 січня відбулися наради Комісій і Рад Секретаріяту. Висліди нарад і пропозиції плянів праці на 1971 рік були відтак зреферовані на пленарній сесії Секретаріяту і нею схвалені.

Згідно з рішенням СКВОР. Президія Екзекутиви СКВОР діятиме в наступних 3-ох роках на терені ЗСА під головуванням д-ра Е. Жарського. Наголошено потребу трактувати видання ОПДЛ на рівні зі шкільними підручниками та видати хрестоматію дитячої літератури підготовану ОПДЛ, а теж інші педагогічні посібники.

Нарада представників Світової Ради Суспільної Служби з представниками Координаційної ради Суспільної Служби при ЗУАДК схвалила відбути з'їзд Світової Ради Суспільної Служби в квітні 1971 р. та передати агенди Ради з Канади до ЗСА. До нової Екзекутиви Світової Ради Суспільної Служби запропоновано Володимира Галана, Степанію Пушкар, Івана Поритка та Степана Спринського. В проєкті пляну праці намічено дальшу розбудову Суспільної служби, скріплення допомоги українцям у потребі, а зокрема українцям у Польщі.

Координаційна Рада Українських Ветеранських Організацій намітила видати спогади з визвольних змагань, забезпечити збереження воєнних пам'яток, перевести реєстрацію архівальних матеріялів та подбати про зорганізування військового музею. Окрему увагу Рада присвятила справі матеріяльної допомоги воєнним інвалідам та немічним кол. українським воякам.

Комісія для справ культури запланувала ряд завдань в ділянці розвитку та збереження українських культурних надбань, м. ін. забезпечення пам'яток культури з а г а л ьнонаціонального значення і визначних місць, зв'язаних з історією і культурою українського народу у вільному світі.

Наголошуючи п о т р ебу скріплення українського кооперативного руху в країнах українського поселення, Комісія для справ української кооперації запропонувала організаційне завершення у формі спільного кооперативного центру на американському континенті.

На відтинку українського студентського життя Комісія для студентських справ запланувала світовий з'їзд українського студентства для відзначення 50-ліття ЦЕСУС-у та Українського Вільного Університету та ряд заходів для активізації українських студентських громад в окремих країнах.

Координаційна Рада Українських Жіночих Організацій наголосила у своєму пляні праці справу оборони української жінки в Україні і оборони українських політичних в'язнів, а теж необхідність вживання української мови в дошкільних і позашкільних українських інституціях. Рада присвятила увагу потребі співпраці з жіночими міжнародними організаціями.

Плян праці Секретаріяту СКВУ на 1971 рік

У рамовому пляні праці Президії Секретаріяту СКВУ на 1971 рік намічено м. ін. :

1) Завершити створення Світової Ради Української Вільної Науки,

2) Завершити переведення обліку українців та їхнього організованого життя в країнах поселення та виготовити центральну картотеку,

3) Перевірити можливості для започаткування центрального музею української культури та центральної бібліотеки,

4) Продовжувати заходи для утвердження помісности та завершення структури Української Католицької Церкви Патріярхатом, при скріпленні зв'язків і співпраці з нашими Владиками та стимулювати процес об'єднання православних українців в одній Українській Автокефальній Православній Церкві. В практичній дії, піддержувати зусилля створеного Координаційного Комітету українських організацій за здійснення патріярхату УКЦ, на всегромадській базі крайових центральних репрезентацій в системі СКВУ,

5) Поновити відповідними акціями всегромадську протестну дію проти русифікації України, зокрема поновного ув'язнення В. Мороза та інших діячів культури в Україні, а теж акцію в обороні обезправлених українців у сателітних державах, зокрема в Польщі,

6) Закликати крайові центральні репрезентації відзначити 50-річчя Української Автокефальної Православної Церкви та роковини голодової облоги Москвою України. Розпочати підготовну працю до політичного оскарження уряду СССР про виморення голодом мільйонів українців, зібрати матеріяли про голодову облогу і видати наукову працю про винищення культурно - творчих сил українського народу. У слід за проголошенням ювілейного року Лесі Українки, закликати центральні репрезентації відзначити сторіччя народження Василя Стефаника та 50-ліття смерти Миколи Леонтовича у 1971 році.

7) Завершити плян організації Української Пресової Служби та започаткування видавання бюлетеню Секретаріяту СКВУ.

Заходи в справі членства СКВУ в системі ОН

В пляні заходів Президії Секретаріяту щодо членства СКВУ в Секції неурядових організацій при ОН, представники С е к р е т а р і я т у СКВУ відвідали в днях 28 і 29 січня амбасадорів Канади і ЗСА при ОН та голову дотичної Секції неурядових організацій в ОН, з якими перевели інформаційні розмови в справі їхньої підтримки для заходів СКВУ.

Зустріч членів Секретаріяту з представниками українського громадянства в Ню Йорку

З ініціятиви Комітету Об'єднаних Американсько-Українських Організацій міста Ню Йорку - Метрополітального Відділу УККА, відбулася січня в приміщеннях Українського Інституту Америки зустріч членів Секретаріяту та Рад і Комісій з представниками українського організованого громадянства і преси. В програмі зустрічі, що її відкрив екзекутивний директор УККА, п. І. Базарко, а проводив нею голова місцевого Відділу УККА, п. Р. Гуглевич, були виступи президента СКВУ, И. Лисогора, президента Комітету Українців Канади о. митрата В. Кушніра та ген. секретаря Координаційного громадського осередку в Европі (КОУГЦУ), Святомира Фостуна. Відповіді на записи присутніх давав ген. секретар СКВУ І. Білинський. По офіційній частині було влаштоване прийняття.

Резолюції Пленарної сесії в церковних справах:

1. Пленарна сесія Секретаріяту СКВУ стверджує, що одноголосні постанови четвертого Архиєпископського Синоду з дня 4 жовтня 1969 року в справі завершення Української Католицької Церкви патріярхатом не є ще прихильно полагоджені Апостольським Престолом мимо виразнихх постанов декрету про Східні Церкви.

2. Пленарна сесія Секретаріяту СКВУ закликає українські громадські і католицькі церковні організації дальше вести і посилити спільну акцію за здійснення патріярхату УКЦеркви та координувати цю акцію на форумі створення Координаційного комітету українських організацій за здійснення патріярхату УКЦеркви, на всегромадській базі крайових центральних репрезентацій в системі СКВУ.

3. Пленарна сесія Секретаріяту СКВУ звертається до Ієрархії УКЦеркви з проханням дальше вести акцію перед Апостольським Престолом для успішного завершення справи патріярхату Української Католицької Церкви.

Освідомлення поколінь, що є поза рямками української спільноти

Пленарна сесія Секретаріяту СКВУ пригадує всім організованим українським національним громадам, що поза ними знаходяться десятки і сотні тисяч людей українського роду, які не признаються до українського народу, а нав'язують своє походження до московського народу. Ми не повинні бути байдужні на втрату тих загублених багатьох тисяч українських душ. Тому Секретаріят СКВУ закликає всі українські церковні та освітні організації у вільному світі, особливо на американському континенті, щоб вони усіма засобами культурно-освітньої акції освідомлювали пляново тих братів та привернули їх до української національної спільноти.

За скріплення фінансової бази СКВУ

1. Стверджуючи замітний успіх координаційної дії Секретаріяту СКВУ в різних ділянках збірного життя українського суспільства у вільному світу, а теж щораз то більші фінансові потреби для здійснювання важливих завдань Секретаріяту та його Рад і Комісій, пленарна сесія Секретаріяту СКВУ звертається зі закликом до всіх крайових центральних репрезентацій та українських громад в країнах нашого поселення скріпити збірку фондів для забезпечення фінансів конечних для переведення в життя намічених плянів праці Секретаріяту СКВУ.

2. Фонд СКВУ. Пленарна сесія Секретаріяту СКВУ схвалює створити 100,000 доляровий Фонд СКВУ та доручає Президії Секретаріяту СКВУ обміркувати і здійснити переведення збірки, видаючи в цій справі окрему відозву до української спільноти в країнах вільного світу.

По схваленні бюджету Секретаріяту на 1971 рік та вичерпанні порядку нарад закінчено 4 пленарну сесію Секретаріяту 31 січня 1971 року. Наради Пленарної сесії Секретаріяту СКВУ започаткував молитвою Владика Мстислав, а закінчив їх молитвою Владика Максим.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

ВШ. Центральний Комітет УРДП, Крайова Організація УРДП в Бельгії, Крайовий Комітет УРДП у Франції та ін.: Ми одержали та познайомились з Вашими протестами проти надрукованої в „Свободі" з 12-го січня ц.р. вістки: „Представники керівних органів УРДП відвідали УНС і „Свободу" ". У нас, в УНСоюзі і в „Свободі" такий уже звичай, що хто нас відвідує, ми просимо його сідати та питаємо, чого собі бажає і чим ми можемо йому прислужитись та опісля інформуємо про це читачів. Ми маємо свою думку, але ми не встряваємо в спори і суперечності між нашими угрупуваннями. Ми назвали Ваших опонентів „представниками керівних органів УРДП", бо вони самі себе так назвали. Запевняємо Вас, що коли б Ви нас відвідали, ми так само гостинно Вас привітали б і назвали б Вас точно так, як Ви самі себе називаєте. АД.

ВШ. Богдан О., Клівленд, та інші: Нам відомо, що книжка пані Мілени Рудницької „Невидимі Стиґмати" уже надрукована, але існують деякі непорозуміння, що утруднюють їм появу. Ми свого часу інформували про її заповіджену появу та мали (і маємо) щире бажання причинитися до її поширення, але ми не маємо ніякого безпосереднього відношення до неї. Всі свої побажання та претенсії треба Вам скеровувати на ту адресу, на яку Ви вислали замовлення на книжку.

ВШ. Пані Г. М-А., Местик: Дякуємо Вам за Ваш сердечний голос у справі „Критики на критику". На цьому місці ми вже заповіли, що до тієї справи не будемо вертатись.

ВШ. Василь Т., Балтімор; Запевняємо Вас, що такі докори „Свободі", як Ваш, справляють нам тільки приємність і ми були б найбільш раді, як не давали б до цього причини. Проте, наша адміністрація має розрахункові справи не тільки зі своїми українськими клієнтами, але і з англомовними американськими приватними фірмами і державними установами, все наше діловодство підлягає державній перевірці, отже ми в жадному разі не могли б — не через будь-яку заборону, бо такої немає, але виключно з реальних практичних можливостей — обмежитись тільки до української мови. Практично було б можливе двомовне книговедення, але це означало б подвійну роботу і, тим самим, подвійні видатки, на які „Свобода" аж ніяк не може собі дозволити. Все ж таки дещо з Ваших порад таки зможемо виконати: завести двомовні друковані формулярі наших розрахункових документів і це ми поступово зробимо.

ВШ. Інж. Гриць В., Гаррисбург: Згаданий у нашому повідомленні про „мракобісся" у Видавництві Комптона сенатор Вілліям Бентлі, до родини якого це в-во належить, це бувший сенатор (в рр. 1949-1952) З'єднаних Стейтів із стейту Коннектикат, із поважною кар'єрою публічної служби на багатьох інших відповідальних постах. Свого часу він був головою дирекції в-ва „Енциклопедія Брітаніка", був американським делеґатом до ЮНЕСКО та виконував інші державні функції. У міжнародному показнику з 1969-го року подана його тодішня адреса: 342 Madison Avenue, New York, N.Y. Адреса в-ва Комптона була подана в листі ред. Р. Хомяка до того в-ва, надрукованому в попередньому числі „Свободи".

ВШ. І.Ш., Петерсон: Дякуємо за листа і допис: „Не плюймо в криницю, з якої п'ємо воду". Ми також так кажемо, але не надрукуємо.

Українські лікарі Чикаґа продовжують збірку на „Церкву в потребі"

Чикаґо (Р. С.). — Українські репрезентанти п'ятьох медичних професій: лікарі, дентисти, ветеринарні лікарі, аптикарі і оптометристи в цьому місті повели між собою нову акцію на продовження збірки фондів для „Церкви в потребі". Вони звернулися до своїх колеґ окремим листом - закликом, в якому сказано:

„Дня 17-го лютого припадають уродини нашого первоієрарха, Блаженнішого Верховного Архиєпископа Української Католицької Церкви Кардинала Кир Йосифа Сліпого. Прийдеться обходити їх серед складних умовин, що в них знайшлася Українська Католицька Церква, об'єкт нападів з різних сторін.

Можна тільки подивляти незламний характер та силу людини, що її Боже Провидіння по 18-літній каторзі провадить уже дальших 8 літ тернистим шляхом до визначеної мети — патріярхату. Мучеництво нашого Первоієрарха, незламна вірність Вселенській та Рідній Церкві і його рішучість поставили пекуче питання УКЦ в 1963 р. на порядок Ватиканського II Собору з конкретним внеском завершити її патріярхатом. На жаль, неприговжі внутрішні й загальні політичні обставини підсувають формальне признання, але не заломлюють нашого Первоієрарха, що вміжчасі проробив величезну працю: заснував Український Католицький Університет (вийшло вже 65 томів наукових праць), збудував Собор Святої Софії в Римі — видимий символ живучости нашої Церкви. Після відбуття ґльобальних відвідин свого стада в діяспорі, де його ентузіястично віталі власні вірні та з усіми почестями голови держав, доконав посвячення вже викінченого Собору Святої Софії з участю Святішого Отця, цілого Українського Єпископату, дипломатів та чотирьох тисяч прочан і завершив свою працю IV-тим Архиєрейським Синодом УКЦ, що прийняв Конституцію Помісної Української Католицької Церкви.

Саме тепер відкупив наш Первоієрарх з чужих рук церкву Святих Сергія і Вакха, положену в центрі історичного Риму, що її враз із забудуваннями в першій половині XVII ст. Апостольський Престіл передав на осідок Двора Помісної Української Католицької Церкви в Римі. Відновлення знищеної церкви з чудотворною іконою Жировецької Богоматері та гробницями наших церковних достойників — цих свідків нашої помісности — та прилеглих забудувань, призначених на приміщення Музею, архіву та гостинниці, вимагає великого матеріяльного вкладу.

Деяке число наших чикаґівських колеґів глибоко заінтересоване і постійно підпирає фінансово почини нашого Первоієрарха. Ми, одначе, свідомі цього, що є пекуча потреба скорої допомоги на ширшу скалю, тому звертаємося до Вас, Шановні Колеґи, з гарячим проханням зрозуміти вагу ситуації та прийти з допомогою (тексекземт). Просимо виписувати чеки His Eminence Josef Cardinal або: Dr. R. P. Smyk, Coal City, Ill. 60416.

Нашим гарячим бажанням було б, щоб ця уродинова збірка дала початок організованій постійній періодичній допомоговій акції для потреб нашої Помісної Української Католицької Церкви..."

Заклик підписали: д-р Е. Войнаровський, д-р Ахіль Хрептовський, д-р Юрій Городиловський, д-р Іван Лисейко, др. фарм. Михайло Головатий, д-р Богдан Ткачук і д-р Роман Смик.

ВИПАНІ ВІДЗНАЧИТЬ РОКОВИНИ 22-ГО СІЧНЯ

Випані (В. П.). — Заходами управи Відділу Українського Конґресового Комітету Америки, під головством Василя Пасічняка, та діловим старанням місцевих управ ООЧСУ і СУМА в неділю 7-го лютого ц. р. о год. 4-ій по полудні відбудеться в місцевій парохіяльній залі свято державности і соборности земель України. Промову виголосить студ. Богдан Футала із Йонкерсу, Н. Й. У мистецькій програмі виступить трійка бандуристів (проф. Р. Левицький, Іван Івашко, Михайло Біленький), хор юних сумівців при акомпаніяменті студ. Єлисавети Тутка, та відіграють на бандурах під кер. проф. Романа Левицького „Де згода в сімействі (Мик. Лисенка) і „Січову пісню" (сл. Івана Франка) та учні-декліматори Софія Ґураль і Михайло Грицковян.

Спільною д е к лямацією молоді „На Софійській Площі" (С. Орлюка) та співом національного гимну закінчиться програма Свята.

У „НАШЕЄ ВРЕМНЯ"

(Закінчення зі стор. -2ої)

Тьху...

...Згадую та скоса дивлюся на Марію. Чи пам'ятає вона? Хто б оце міг повірити!

Маруся...

Марія...

Марія Іванівна...

Баба Марія...

...Теплою тінню огортає землю вечірній морок. Тихо, тепло. Шелеснув вітрець зеленню акації. Потонули у пітьмі тополі за річкою. Соловей тьохнув...

Пройшла вулицею одна пара, друга.

— Чи ти бачиш, цілуються!

— До чого молодь негожа стала...

— Чи отак воно було у нашеє времня?

— Та якби взяла мати качалку!

— Та якби взяв батько черезсідельника!

А їм хоч би що! Немає їм діла ні до нас, ні до нашого „времня". Своє в них.

— Цмок, — це вони.

— Тьху, — це ми.

— Цмок...

— Тьху...

...Пішли.

Останній раз майнула біла постать. Доніс вітрець тонесенький дзвіночок сміху. Не стало видно.

Пі-і-шли...

С. ЛЯХОВ
(„Перець", Київ, грудень 1970)

Кралі Української Преси ЗСА і Канади

(Закінчення зі стор. 1-ої)

Христя Шашкевич, репрезентантка „Голосу Лемківщини" — Князівна української преси в ЗСА

Наталка Чума, репрезентантка „Юнака" Королева Троянд Балю української преси в ЗСА

Фотографії Першої Князівни української преси ЗСА — репрезентантки „Шляху" Іванки Бульби не одержано.

Леся Ткаченко, репрезентантка „Пісні України" — Перша Князівна української преси в Канаді

Мирося Бродович, репрезентантка „Зозульки" — Князівна української преси Канади

в тому й репрезентантки англомовного „Українського Тижневика" при „Свободі" американська українка 3-ої ґенерації, пластунка, випускниця Стейтового Коледжу Іванка Христина Пелльо з Джерзі Сіті.

На балі було кілька несподіванок: відмовлено через місце квитки частині бажаючих розважитись і цікаво провести час ;не відбулася виставка українських пресових видань із ЗСА і не відбулось, про що наперед повідомив д-р Р. Криштальський, вручень Грамот відзначеним на Конкурсі СУЖА журналістам — через брак місця й нестачу часу. Дійсно, багато уваги забрав вибір кандидаток, коорткі промови керівників СУЖА і СФУЖО, гумористичні нариси й вірші в читанні Р. Шведа та ін., а при тому в перервах понад 500 осіб, з того до 200 елеґантної української, переважно студентської молоді розважались танцями, що тривали аж до 3-ої ночі.

По півночі жюрі визначило 28 кандидаток, з яких і були вибрані: Краля Української Преси на 1971 рік — талановита красуня-студентка Адріянна Легета з Дітройту, яка репрезентувала видання ТУСМ „Соняшник", перша Князівна — студентка психології в Темпел університеті, студентка УМІ у Філядельфії і тепер у Студії п-і Кайзер Іванка Бульба, яка репрезентувала католицький тижневик „Шлях", і друга Князівна — студентка останнього року „гайскул" у Йонкерсі, член СУМА і член Управи гуртка Української Студентської Громади Христя Шашкевич, яка репрезентувала „Голос Лемківщини". Жюрі проголосило також окреме відзначення для п'ятьох контестанток, між ними й репрезентантки „Українського Тижневика" при „Свообді" Іванки Христини Пелльо. Краля української преси та Князівни одержали подарунки, в тому п-а Адріянна Легета картину, подаровану п-і О. Шумлицькою, і книжки — подаровані „Свободою", СУК „Провидіння" та о. шамб. М. Хариною, парохом церкви, в авдиторії якої відбулась імпреза, і головним предсідником „Провидіння". Кралею Троянд української преси в кінці балю була обрана студентка, пластунка і акторка Наталка Чума з Ню Йорку, яка репрезентувала журнал „Юнак", першою трояндною Князівною стала студентка Темпел університету і студентка УМІ Христина Швед. 2-ою трояндною Князівною — студентка, пластунка, молода журналістка і талановита піяністка Юліяна Осінчук, яка репрезентувала видання „Український Журналіст". Довготривалі щирі оплески публіки були явною ознакою того, що на першому Балі Української Преси всі присутні обирали всіх 41 кандидатку за своїх найкращих і за свою найбільшу українську надію.

Багато праці в підготову балю вклав Діловий Комітет, до якого входили: п-і Марія Харина — голова Фінансової Комісії СФУЖО, ред. Мстислав Дольницький — голова СУЖА, та як секретарі п-і Володимира Ценко і д-р Роман Криштальський, і ще 26 осіб, названі в гарно виданих запрошеннях.

(п.)

„Веселий Вечір" в Ютиці, Н. Й.

57-ий Відділ Союзу Українок в Ютиці, Н. Й. під управою голови С. Козій, улаштував в 1970-му році низку вдалих імпрез, про які вже були дописи у пресі. Останньою доброю імпрезою був „Веселий Андріївський Вечір", тим разом з участю балерини, Мотрі Макар з Дітройту.

Після відкриття вечора культ. - освітньою референткою, І. Запаранюк, виступила Мотря Макар з танками власної композиції: „Сплячa королівна", „Черемош", „Два ясени", „Козачок" та кілька танками на бойківські теми. Виступ молоденької балерини, присутні нагородили рясними оплесками і китицею троянд.

Дальші точки програми виконали запрошені гості з Сиракюз. Баритон Зенон Млгкий, при акомпаніяменті Марти Шаран, виконав низку настроєвих пісень. Його глибокої барви голос причинився до гарного настрою вечора.

Молоденька Марта Шаран, при супроводі гітари, гарно виконала кілька пісень.

Людмила Кравченко, з гумором прочитала монолог про „Тещу", розвеселюючи присутніх. Приготовано смачний буфет членками СУА під проводом К. Драґош. Численні гості, ще довго після закінчення програми залишалися разом з виконавцями програми.

Т. С.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

НЕДІЛЯ, 14-го ЛЮТОГО 1971 р.

MONESSEN, Pa. Місячні збори 338 Відд. о год. 1-ій по пол. в Укр. Залі на 2-ій вул., 213 Скунмекер Еве. Проситься чл. прибути і вирівняти вкладки. — П. Янковський, пред., М. Куць, секр.

ГАМТРЕМК, Міш. Місячні збори Т-ва М. Шашкевича —94 Відд. о год. 2-ій по пол. в Укр. Демокр. Клюбі при вул. 2376 Грилінґ. На порядку: звіт Контр. Комісії. Проситься чл. прибути. — М. Бориськевич, рек. секр.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

АННА СОРОКА — членка УНСоюзу Відділ 446 Товариства Біласа і Данилишина в Кіркленд Лейк, Онт. Канада, помер на 64 р. ж. Став членом УНС в 1946 р. Полишив у смутку сина Волтера. Похорон відбувся на цвинтарі Кіркленд в Кіркленд Лейк, Онт. Канада.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

JOHN TIMOZEK — член УНС Відд. 325 Т-ва Запор. Січ в Брукліні, Н. Й., помер 14 січня 1971 р. на 59 р. ж. Народ. в Coatesville, Pa., і став членом УНС в 1941 р. Полишив у смутку дружину Марію, 2 синів: Івана і Роберта та доньку Джон, і 2 внуків. Похорон відбувся 18 січня 1971 р. на цвинтарі Mt. Olivet, Maspeth, N. Y.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

ДМИТРО БАРАНЮК — член УНС Відд. 301 Т-ва Д. Вітовського в Чикаґо, Ілл., помер 3 січня 1971 р. на 77 р. ж. Став членом УНСоюзу в 1923 р. Полишив у смутку дружину Стелу, сина Франка, 2 правнуків та брата Франка. Похорон відбувся 6 січня 1971 р. на цвинтарі св. Йосифа в Рівер Ґрове, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

ВАСИЛЬ САРАФІНОВИЧ — член УНС Відд. 209 Б-ва св. Михаїла в Картерет, Н. Дж., помер 14 січня 1971 р. на 78 р. ж. Нар. в с. Плугів, Зах. Україна, і став членом УНС в 1923 р. Полишив у смутку дружину Марію, сина Адольфа та 2 внуків. Похорон відбувся 18 січня 1971 р. на цвинтарі св. Ґертруди в Вудбрідж, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

С. Матлаґа, секр.

ПАВЛИНА КРАВЕЦЬ, членка УНС Відд. 127 Б-ва св. о. Миколая в Бофало, Н. Й., померла 10 січня 1971 р. на 52 р. ж. Стала членкою УНСоюзу в 1952 р. Полишила в смутку мужа Івана, 2 дочки: Іванну і Марію та 2 внуків. Похорон відбувся 14 січня 1971 р. на цвинтарі св. Матвія в Вест Сенека, Н. Й.

Вічна Їй Пам'ять!

М. Гараус, секр.

АННА ГУЛЬЧІЙ — членка УНС Відд. 106 Б-ва св. о. Миколая в Чикаґо, Ілл., померла 29 жовтня 1970 р. на 80 р. ж. Стала членкою УНСоюзу в 1918 р. Полишила в смутку 2 синів: Миколу і Михайла та доньку Марію, 10 внуків і 6 правнуків. Похорон відбувся 31 жовтня 1970 р. на цвинтарі св. о. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Вічна Їй Пам'ять!

Управа

СТЕЛЯ САВИЦЬКА, членка УНС Відд. 441 Т-ва Т. Шевченка в Тандер Бей, Онтаріо, Канада, померла 20-го грудня 1970 р. на 54 р. ж. Нар. в Шехо, Саск., Канада, і стала членкою УНС в 1953 р. Полишила в смутку мужа Теодора, 2 доньки: Лявера і Шерлей, 5 внуків і 3 братів. Похорон відбувся 23 грудня 1970 р. на цвинтарі св. Андрія в Тандер Бей, Онт., Канада.

Вічна Їй Пам'ять!

Дм. Заневич, секр.

ЗМІНА АДРЕСИ

ДО АДМІНІСТРАЦІЇ „СВОБОДИ"
81-83 GRAND STREET
(P.O. Box 346)
JERSEY CITY, N.J. 07303

Долучую 25 центів — прошу змінити мою адресу:

Моя СТАРА АДРЕСА була:

ЧИСЛО ВІДДІЛУ (якщо член УНС) ______________

Ім'я і прізвище: ______________

Адреса: ______________

____

Моя НОВА АДРЕСА така:

Ім'я і прізвище: ______________

Адреса: ______________

______________ Zip Code ______

ТАРЗАН, Ч. 6502. Мамбо хоче покарати Ґану

Я, приятелю Мамбо, хочу виявити милосердя супроти Ґана, бо хочу залишитись приятелем народу батузів!

Увага, Ґано! Говорю я, Мамбо, син Вави! Впродовж двох оборотів Місяця маєш носити на шнурку довкола своєї шиї оце вістря списа, щоб батузи бачили твій сором!

Сором, Ґано, паде на тебе з того, що ти дозволив, щоб чужинець зламав твого списа батузів!